

Artikelarkiv Arvesølv 2011

Sømanden og kirkeskibet

af Egon Lillesø

”Endelig ses i våbenhuset et fint lille kirkeskib, “Brødrene”, som ufortjent har fået sin plads i skjul over indgangsdøren”

(Citat fra Ole Nederland: Det gamle Munkebo)

Kirkeskibet på sin ydmyge plads over våbenhusets dør

Men sådan har det ikke altid været, for på et foto fra o. 1911 hang det i en fin glaskasse inde i selve kirkerummet. Ved den nordre væg, lidt før prædikestolen. På et tidspunkt, formodentlig en gang i 1920'erne eller 1930'erne, er det blevet flyttet og ophængt på det samme sted, hvor det nuværende kirkeskib hænger, men taget ned i midten i 1960'erne, sandsynligvis i forbindelse med kirkens restaurering, der stod på til 1971.

Gennem hele min barndom og ungdom hørte jeg altid om, at skibet var lavet af en sømand af Lillesø-slægten, og derefter skænket til kirken. Og når vi var i kirke, sad jeg og betragtede det lille skib og lod ind imellem tankerne strejfe dets historie.

I forbindelse med min slægtsforskning vedr. Lillesø-navnet,

rettede jeg derfor henvendelse til kirkekontoret i håb om at få opklaret, *hvem* der havde skænket skibet til kirken omkring år 1900. Jeg vidste med stor sikkerhed at det *var* en af mine gamle slægtninge, fordi den tidligere præst, Orla Pedersen (1919-1988) omkr. 1980 fortalte mig, “at nu var min slægtnings lille skib flyttet ud i våbenhuset”. Desværre var der ingen registreringer, notater el.lign. der kunne opklare præcis, hvem der havde bygget og skænket skibet til kirken, så jeg begyndte nu at søge ad andre kanaler.

Herved kom jeg i forbindelse med forfatteren til bogen “Fynske Kirkeskibe”¹⁾, som kunne fortælle mig, at han havde skrevet en lille historie om skibet, en 3-mastet bark, “Brødrene”, i Munkebo Kirke:

Kirkerummet ca. 1911. Skibet "Brødrene" ses ophængt i montre øverst til venstre

"Det lille kirkeskib har tidligere været ophængt inde i kirkerummet, hvor det ikke må have synet særligt meget. Da det store kirkeskib "Fyn" blev ophængt i 1971, blev "Brødrene" flyttet til våbenhuset, hvor det i dag er placeret over indgangsdøren. "Brødrene" er bygget og skænket af sømand Karl Hansen Lillesø omkring år 1907-08. Iflg. den folkelige overlevering i Munkebo havde han bygget skibet på en oversøisk rejse som foræring til sin kæreste. Da han ved sin hjemkomst fandt, at hun under hans fravær havde forlovet sig med en anden, rådede en kammerat ham til at forære skibet til kirken, hvorefter de gik til kroen og druknede alle sorger ved at drikke sig fulde. Kirkeskibet har været efterset i 1971 af sognepræst Orla Pedersen. Længde 45, højde 35."

Carl Christian Hansen, som var sømandens dåbsnavn, blev født i 1873 i Munkebo og var den ældste ud af en søskendeflok på 6 drenge og til slut en pige. Faderen var Anders Hansen (f. 1840), som var storebror til min oldefar, Jens Hansen (1851-1931). De var alle kendt under tilnavnet Lillesø, som det er beskrevet i artiklen om Lillesø-slægten andetsteds i årsskriftet.

Ved folketællingen i 1890 er Carl Hansen således 16-17 år gammel. Han bor hos sine forældre i Munkebo By og er fisker. 10 år senere, ved tællingen i 1901, er 4 af brødrene samlet i hjemmet, som nu er i Syvstjernen. Alle 4 er opført som "befarne" matroser. Det betyder, at de har sejlet mindst 18 måneder i oversøisk fart. De næste år er Carl stadig på langfart og/eller fiskeri og bor i 1906 i Bogense. Her bliver han gift i november 1906 i Bogense Kirke, og det fremgår af kirkebogen, at hans mor nu er enke og stadig bor i Munkebo. Bruden er fra Bogense, "af arbejderkår" og er 22 år gammel. Carl er fisker og er stoppet med sømandslivet. Han har ikke været længe om at finde en ny kæreste efter skuffelsen med den "troløse" under hans lange fravær. Allerede i januar 1907, 2 måneder efter brylluppet, får det nygifte par en datter og efter en tid flytter de til Munkebo med deres lille pige, hvor de bor i et hus i Syvstjernen.

Hvis det er rigtigt, at "Brødrene" er skænket til kirken i 1907, må det have været anbragt et andet sted fra omkring 1905, eftersom Carls nye kæreste var højgravid, da de blev gift i november 1906. Måske har det stået i hans barndomshjem i Munkebo, og en dag må han have taget stilling til, hvad han ville gøre med det. Hans unge kone ville selvfølgelig ikke have det i *deres* hjem, da hun sikkert kendte historien. Derefter klarer Carl og hans kammerat problemet, som tidligere beskrevet.

Ved tællingen i 1911 er Carl ikke hjemme, men er antagelig på Nordsøen som fisker. Den femte af brødrene, Jens Hansen (f. 1881) også kaldet "Jens Englænder", er på det tidspunkt i gang med at stifte familie i Hull i England, hvor de danske Nordsøkuttere lagde ind. Det er nærliggende, at brødrene også har været Nordsøfiskere, da ingen af dem træffes hjemme ved folketællingen.

5 år senere, ved tællingen i 1916, er Carl Christian Hansen hjemme i Munkebo og bor i eget hus i Syvstjernen sammen med sin kone og datter på 9 år. Hans erhverv er fiskeri og nu også kirkebetjent. Kirkebetjenten har antagelig gået og set på "sit" skib i kirken og tænkt på sine ungdomsdage og på det store arbejde og de mange timer, han brugte på at bygge skibet. Han "driver på" med ålefiskeri på Odense Fjord ligesom sine fætre, Hans og Frederik Lillesø.

Senere, ved tællingen i 1921, er Carl Hansen og hans lillebror Jens "på fiskeri under Samsø". Jens "Englænder" er flyttet hjem fra England med sin engelske kone og 5 børn og bor i Syvstjernen. Også Carl bor stadig i Syvstjernen med sin kone og sin nu 14-årige datter. Den yngste af brødrene, Rasmus, døde i Munkebo i 1918 som 34-årig.

Den mellemste, Anders, er fisker i Bogense, de øvrige to er antagelig flyttet til Esbjerg, hvor fiskeriet gennemgik en rivende udvikling på daværende tidspunkt. Jens "Englænder" flyttede tilbage til England med hele sin familie omkring 1922. Han besøgte sin fætter, Hans Lillesø, i Strandgyden i 1948, hvor jeg som 16-årig havde lejlighed til at hilse på ham og hans kone. På det tidspunkt havde han sammen med sine sønner et større trawlerrederi i Grimsby. Ingen af de 6 brødre har i dag, så vidt vides, efterkommere med tilknytning til Munkebo.

Carl Christian Hansen døde som 50-årig på Odense Sygehus i 1923 og er begravet på Munkebo Kirkegård. Men med sit lille, fine skib har han sat sig selv og sine 5 brødre et varigt minde. Brødrene, som for over 100 år siden alle var knyttet til havet og fiskeriet.

Kirkeskibe har stor kulturhistorisk, og ikke mindst lokalhistorisk, værdi. Derfor har Lokalhistorisk Arkiv i Munkebo i samarbejde med sognepræsten og menighedsrådet ved Munkebo Kirke taget initiativ til at redde det "glemte" skib. Skibet er nedtaget fra sin plads i våbenhuset i december 2011 og er under restaurering hos en lokal ekspert på området. Det overordnede mål er at få skibet bevaret for eftertiden og gerne på et sted, hvor det med en forklarende tekst er mere synligt i hverdagen.

Kirkeskibet "Brødrene" klar til at blive sat i stand